

Djelovodni broj: 008-05/23
Registry No

Mjesto i datum: Podgorica, 12.05.2023.
Place and date

Broj stranica: 3
No. of pages

**CRNA GORA
USTAVNI SUD CRNE GORE**

Na osnovu člana 159 stav 1 Ustava Crne Gore ("Sl.list CG", br.1/2007 I 38/2013) i člana 56 Zakona o Ustavnom sudu ("Sl.list CG", br.11/2015) , podnosimo

**INICIJATIVU ZA OCJENU ZAKONITOSTI I USTAVNOSTI
ODLUKE O DOPUNI STATUTA OPŠTINE NIKŠIĆ
(„Sl. list Crne Gore - Opštinski propisi“, 21/2023)**

OBRAZLOŽENJE:

1. Odlukom o dopuni Statuta Opštine Nikšić („Sl. list Crne Gore - Opštinski propisi“, br. 21/2023) propisano je da se u poglavlju III. Pravni status Opštine, poslije člana 9 dodaje se novi član koji glasi:

*„4.1 Slava
Član 9a*

Opština ima Slavu-Dan zaštitinika.

Slava Opštine je 12 maj – Dan Svetog Vasilija Ostroškog Čudotvorca, zaštitnika Nikšića.

Slava se obilježava na način koji će urediti posebnom odlukom Skupštine opštine.”

2. Ustavom Crne Gore je propisano da je Crna Gora građanska država (član 1), i da su svi u njoj pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo (član 17).

Takođe je propisano da su vjerske zajednice odvojene od države i da su ravnopravne i slobodne u vršenju vjerskih obreda i poslova (član 14).

Ustav zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (član 8).

Ustav Crne Gore svakome jemči pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti, kao i pravo da promijeni vjeru ili uvjerenje i slobodu da, sâm ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno, ispoljava vjeru ili uvjerenje molitvom, propovijedima, običajima ili obredom (član 46).

Ustav jemči pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica pravo na izražavanje, čuvanje, razvijanje i javno ispoljavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti (član 79).

Ustav Crne Gore izričito zabranjuje nasilnu asimilaciju pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i propisuje dužnost države da zaštiti pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica od svih oblika nasilne asimilacije (član 80).

3. Ustavni sud Republike Crne Gore je u odluci U.br. 48/05 od 13.09.2005. godine utvrdio da da odredba člana 10 stav 2, u dijelu koji glasi: »krsna slava« Statuta Opštine Herceg Novi (»Službeni list Republike Crne Gore – opštinski propisi«, br. 15/04) i Odluka o utvrdjivanju krsne slave Opštine Herceg Novi

(»Službeni list Republike Crne Gore – opštinski propisi«, br. 38/04 nijesu u saglasnosti sa Ustavom i zakonom.

Polazeći od ustavnog principa da su građani jednaki bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo i s tim u vezi da ih niko ne može dovoditi u situaciju da vjera ili drugo ubjeđenje bude razlog odvajanja, nerazumijevanja i razlikovanja, po tadašnjoj ocjeni Ustavnog suda, Skupština opštine Herceg Novi je osporenim aktima uvela svetkovanje krsne slave, čime je povrijedila ustavni princip kojim se jamči sloboda ubjeđenja, savjesti i misli. Skupština opštine Herceg Novi je ovakvim propisivanjem, uvela vjerske običaje u državne i druge institucije na području opštine Herceg Novi i time povrijedila ustavni princip odvojenosti crkve od države.

Iako je tada na snazi bio Ustav Republike Crne Gore, ovi temeljni principi su sadržani i u sada važećem Ustavu Crne Gore.

4. Zakonom o slobodi vjeroispovijesti je propisano da u Crnoj Gori nijedna religija nema status državne religije (član 9).

Takođe je propisano da niko ne može na bilo koji način biti primoran ili spriječen da postane ili ostane član vjerske zajednice niti da učestvuje ili ne učestvuje u ispoljavanju vjeroispovijesti ili uvjerenja (član 13), i zabranjen je svaki vid posredne ili neposredne diskriminacije po osnovu vjere ili uvjerenja i podsticanje vjerske mržnje i netolerancije (član 14).

5. Zakonom o lokalnoj samoupravi propisano je da na odredbe statuta kojima se utvrđuju oblik i sadržina simbola i praznik opštine, saglasnost daje Vlada Crne Gore (član 22).

Nije poznato da li je SO Nikšić tražila i dobila potrebnu saglasnost.

Ustavni sud Republike Crne Gore je u odluci U.br. 48/05 od 13.09.2005. godine utvrdio da je Skupština opštine Herceg Novi postupila i suprotno Zakonu o lokalnoj samoupravi, jer nije dobila od Vlade Republike Crne Gore saglasnost na odredbe Statuta kojima se uređuje, između ostalog, i praznik.

6. Zabrana diskriminacije jedan je od najosnovnijih principa međunarodnog prava o ljudskim pravima. Ona je sadržana u nizu međunarodnih instrumenata, uključujući Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948. (član 2), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966. (član 26), Međunarodnu konvenciju o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije iz 1965. ICERD, član 1) i Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. (član 14. Konvencije i Protokol 12 uz nju).
7. Evropska konvencija o ljudskim pravima u svom članu 14 zabranjuje diskriminaciju, a član 1 Protokola br. 12 uz Konvenciju predviđa da će „uživanje bilo kojeg prava utvrđenog zakonom biti osigurano bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status“. Dalje, u stavu 2. navodi da „niko ne smije biti diskriminisan od strane bilo kojeg javnog organa po bilo kom osnovu kao što su oni navedeni u stavu 1“.

Sud u Strazburu je dalje razvio definiciju diskriminacije u svojoj sudskoj praksi. U predmetu D.H. i drugi protiv Češke Republike, Sud je utvrdio da diskriminacija može imati oblik „nesrazmjerno štetnih efekata opšte politike ili mjere koja, iako je formulisana u neutralnim terminima, diskriminiše grupu“.

Nametanje krsne slave građanima koji ne pripadaju pravoslavnoj vjerskoj zajednici u ovom kontekstu je očigledan akt diskriminacije.

8. Evropska konvencija o ljudskim pravima dozvoljava samo ona ograničenja slobode manifestovanja svoje vjere ili svojih uvjerenja koja su predviđena zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu javne sigurnosti, zaštite javnog poretka, zdravlja ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

Ustavni sud Republike Crne Gore je u odluci U.br. 48/05 od 13.09.2005. godine cijenio da ovi principi zabranjuju državi da prisiljava građane na određeni vjerski sadržaj, da na bilo koji način sužava slobodu savjesti pojedinca ili da se na drugačiji način miješa u osnovna prava i slobode pojedinca, što je u cilju obezbjeđivanja neutralnosti države i realizacije ustavnog načela odvojenosti države od crkve, vjerskih zajednica i drugih vjeroispovjesti.

9. Skupština opštine Nikšić je donošenjem napadnutog akta pripadnike pravoslavne vjerske zajednice dovela u privilegovan položaj u odnosu na druge građane – pripadnike drugih vjerskih zajednica i ateiste, i time povrijedila princip jednakosti građana, njihovo pravo na slobodu vjeroispovijesti, kao i njihovo ustavno pravo da budu zaštićeni od bilo kojeg akta posredne ili neposredne diskriminacije.
10. Na osnovu navedenog podnosilac Inicijative očekuje da Ustavni sud nakon sprovedenog postupka donese Odluku kojoj se utvrđuje da je Odluka o dopuni Statuta Opštine Nikšić („Sl. list Crne Gore - Opštinski propisi“, br. 21/2023) u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore, Zakonom o slobodi vjeroispovijesti i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

U Podgorici, 12.5.2023.

Dragan Koprivica
Centar za demokratsku tranziciju
Izvršni direktor

